Regionledningskontoret
Alvin Planman Thorsson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-10-19

RS 2026-0954

Regionstyrelsen

Förstärkning av affärsutvecklingscheckarna – innovation och dubbel användning

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

> Medel från statligt anslag 1:1 regionala utvecklingsåtgärder kan under 2027 användas för finansiering av affärsutvecklingscheckar i enlighet med vad som framgår i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Region Stockholm tilldelas årligen medel via det statliga anslaget 1:1 regionala utvecklingsåtgärder. På grund av återförda medel från EU:s föregående programperiod 2007–2013 medför Regleringsbrevet för 2026 ett högre bemyndigande än tidigare år, med en struktur med successivt minskande utbetalningsramar de kommande åren. Detta skapar ett prognostiserat överskott på drygt tolv miljoner kronor år 2027. För att effektivt hantera detta överskott föreslår Regionledningskontoret att medel från anslag 1:1 ska kunna användas för att finansiera affärsutvecklingscheckar under 2027.

Förslaget innebär att befintliga eller nya affärsutvecklingsprojekt kan förstärkas, bland annat genom att introducera en efterfrågad inriktning mot innovation och dubbla användningsområden (även kallat *dual use*). Detta bedöms svara väl mot länets små och medelstora företags behov, och bidrar till att det tillgängliga ekonomiska utrymmet nyttjas på ett ändamålsenligt sätt.

Bakgrund

Regeringen tilldelar årligen Region Stockholm budgetutrymme inom anslag 1:1 för regionala utvecklingsåtgärder. I regleringsbrevet fastställs både 1) en bemyndiganderam, som anger hur mycket medel Region Stockholm kan binda upp i beslut, samt 2) ett utbetalningsanslag som anger hur mycket pengar som kan betalas ut under året.

I Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling (LI2025/02161, LI2025/02202) ser Region Stockholms tilldelning ut enligt följande:

	Bemyndigande	Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		
	A	B	C	D
År	2026	2027	2028	2029
Belopp	71 000	27 690	22 720	20 590

Belopp angivna i tkr.

Kolumn A anger hur mycket medel Region Stockholm kan binda upp 2026 (beslutsram). Kolumn B, C och D visar förväntad utbetalningsram de kommande åren.

Till denna ekvation läggs de medel som bundits upp i beviljade projektmedelsansökningar tidigare år. Utbetalningsramen för de kommande åren ska därmed användas för de åtaganden som Region Stockholm har i och med sedan tidigare beviljade projekt, samt de projekt som beviljas i kommande utlysningar.

Årets tilldelning tillfogas följande villkor:

Minst 4 047 000 kronor ska i enlighet med förordning (EG) nr 1083/2006 för programperioden 2007–2013 avseende återförda medel användas för det ursprungliga ändamålet för finansieringsinstrument vilket är till förmån för små och medelstora företag. Medlen ska även användas för medfinansiering inom ramen för regionalfonden i Sverige.

De återförda medlen syftar till avkastning på riskkapitalinvesteringar och andra kapitalåterflöden från föregående EU-programperiod, och innebär att Region Stockholms bemyndigande är betydligt högre 2026 än vad det vanligtvis är. Utbetalningsramen justeras i enlighet med bemyndigandet, men som framgår av tabellen ovan trappas den successivt ner till normala nivåer.

En stor beslutsram i kombination med en successivt minskande utbetalningsram innebär att det skapas en flaskhalseffekt om medlen binds upp i för långa projekt. Region Stockholms utbetalningsprognos visar att det kommer finnas ett överskott på drygt tolv miljoner 2027, medan det kommer vara balans mellan beslut och utbetalningar 2028 och överskott igen 2029.

I nuläget använder Region Stockholm medlen från anslag 1:1 enbart till projektmedel, i enlighet med Regionstyrelsens riktlinjer för finansiering av regional utveckling (RS 2022-0903).

Region Stockholm driver sedan tidigare två projekt avseende affärsutvecklingscheckar; Affärsutvecklingscheckar 2024-2027 (RS 2024-0354) samt Affärsutvecklingscheckar 2.0 (KRN 2026-0119). Dessa projekt finansieras genom att Region Stockholm har beviljats medel från den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).

I dessa två projekt erbjuds affärsutvecklingscheckar med tre olika inriktningar:

- hållbar omställning
- digitalisering
- internationalisering

Affärsutvecklingscheckar är en stödform som regleras av förordningen (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag. Stödformen erbjuds av de flesta av Sveriges regioner. Målgruppen är små- och medelstora företag, med 1–49 anställda och en omsättning på minst 1 miljon kronor och högst 100 miljoner kronor. Region Stockholm har erbjudit stödformen sedan regionen övertog det regionala utvecklingsansvaret år 2019.

Affärsutvecklingscheckarna är ett förhållandevis lättillgängligt stöd, samt en stödform som är eftertraktad bland regionens små och medelstora företag. I kontakt med flera av länets främjandeaktörer (Kista Science City, RISE, Almi, Södertälje Science Park) har det vidare framkommit att det finns ett behov och en efterfrågan av affärsutvecklingscheckar med inriktning mot innovation av produkter med dubbla användningsområden (även kallade *dual use-produkter*). Att lägga till en sådan inriktning skulle bidra till att svara mot detta behov.

I det rådande omvärldsläget finns det anledning att satsa på utveckling av produkter som är utvecklade för en civil marknad, men som har potential att anpassas till militära ändamål. Affärsutvecklingscheckar med inriktning mot innovation av produkter med dubbla användningsområden skulle exempelvis kunna användas för följande:

- Utreda om en produkt har potential för dubbel användning (tekniska/designmässiga förutsättningar)

- Validering/testning av produkter med dubbla användningsområden
- Utreda marknadsmässiga förutsättningar för export av produkter med dubbla användningsområden
- Utreda juridiska förutsättningar för försäljning av produkter med dubbla användningsområden på utländska marknader

Regionledningskontorets förslag och motivering
Regionledningskontoret konstaterar att regleringsbrevet för anslag 1:1 för budgetåret 2026 medför en särskild ekonomisk struktur. Genom ett högt bemyndigande i kombination med en successivt avtagande utbetalningsram uppstår ett prognostiserat utbetalningsöverskott på drygt tolv miljoner kronor år 2027. Om medlen enbart binds upp i traditionella projekt riskerar det att skapa en flaskhalseffekt där tillgängliga medel inte kan betalas ut i takt med åtagandena.

För att kunna nyttja överskottet 2027 föreslår regionledningskontoret att anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder även ska kunna användas till affärsutvecklingscheckar. Affärsutvecklingscheckarna har en snabbare utbetalnings- och genomförandecykel än traditionella projekt, och lämpar sig därför väl för att parera ett tillfälligt överskott.

Detta svarar även väl mot ovan nämnda villkor i årets regleringsbrev, som anger att drygt fyra miljoner ska användas till förmån för små och medelstora företag.

Förslaget är förenligt med regeringens avsikt med användningen av anslag 1:1. Regleringsbrevet stipulerar att anslaget ska användas till:

- Regionala företagsstöd, bland annat i enlighet med förordningen (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag
- Stöd till kommersiell service
- Projektverksamhet

Stödformen ryms inom de godkända användningsområdena för anslaget och efterfrågas starkt av länets små och medelstora företag.

I dialog med några av regionens främjandeaktörer har det framkommit ett tydligt behov av att stärka företagens innovationsförmåga med särskilt fokus på produkter och lösningar med dubbla användningsområden. I det rådande omvärldsläget är det av stor vikt att stötta företag som utvecklar civil teknik med potential att anpassas till militära ändamål. Genom att använda överskottsmedlen för att dels förstärka befintliga inriktningar, dels

införa en ny utlysning med inriktning mot innovation och dubbel användning kan Region Stockholm bidra till att möta aktuella samhällsbehov och stärka näringslivets resiliens.

Regionledningskontoret föreslår med bakgrund av ovanstående att det överskott som finns på anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder under 2027 ska kunna användas för att förstärka befintliga projekt för affärsutvecklingscheckar, samt för att lysa ut medel för affärsutvecklingscheckar med inriktning mot innovation av produkter med dubbla användningsområden. Medlen ska kunna styras mot att förstärka befintliga inriktningar i nya och pågående projekt.

För att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig implementering av ovan nämnda insatser kommer regionledningskontoret kontakta relevanta aktörer för samverkan kring bedömning av inkomna ansökningar. Affärsutvecklingscheckar med inriktning mot innovation av produkter med dubbla användningsområden har till exempel nära koppling till Kista Science Citys projekt Tactic som beviljats medel i tidigare projektmedelsutlysningar samt från den europeiska regionala utvecklingsfonden.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet belastar det statliga anslaget 1:1 regionala utvecklingsåtgärder, som åligger regionstyrelsen, och ryms inom tilldelad bemyndiganderam. I övrigt bedöms inte beslutet medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Anslaget finansieras av statliga medel som tilldelas Region Stockholm via Tillväxtverket. Regionens roll är att, inom ramen för gällande riktlinjer, säkerställa en effektiv användning av medlen i enlighet med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Godkänd av Emma Lennartsson, 2026-10-19